

SAYI : 86171061-101.07.04-E.14079
BAŞVURU NO : 2018/1925
KARAR TARİHİ : 09/08/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : ... Üniversitesi Rektörlüğü

BAŞVURUNUN KONUSU : Yüksek lisans başvurularının telefon ile alınması hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 16.2.2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) Kurumumuza 16/02/2017 tarihinde dilekçe yoluyla yapılan başvuruda başvuran; ... Üniversitesinin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi lisansüstü programlarına Üniversitenin belirlemiş olduğu tarihlerde başvuruda bulunduğunu bu başvuru sonucunda açıklanan sonuçlara göre yedek listede yer aldığını ancak daha sonra Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından 02/02/2018 tarihinde yayımlanan 2017-2018 öğretim yılı bahar dönemi lisansüstü boş kalan kontenjanlara ilişkin başvuruların yine aynı tarihte saat 08.45 - 12.00 arasında telefon ile ön başvuru yapılabileceği açıklamasının web sitesinde yayımlandığını, söz konusu saatlerde birçok kez aramasına rağmen belirtilen hiçbir telefona ulaşım sağlayamadığını, bu başvuruların ve binlerce kişinin ilgili programlara başvurusunu göz önüne alarak ilk başvuruda olduğu gibi sistem üzerinden başvurunun alınmamasının düşündürücü olduğunu, telefonların kitleneceği ihtimalinin hiçbir yetkili tarafından göz önüne alınmadığını, birçok adayın ulaşım sağlayamadığını ve mağdur olduğunu, bu gibi başvuruların telefondan değil, en azından internet üzerinden alınması gerektiğini ifade ederek bu durumun düzeltilmesi talebiyle Kurumumuza başvuruda bulunmuştur.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) Kurumumuzun bilgi ve belge talebine istinaden ... Üniversitesi Rektörlüğünün konuya ilişkin 07/05/2018 tarihli ve 13132 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

2.1) ...'nın, 2017-2018 öğretim yılı Bahar döneminde, Kurumsal İletişim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans Programı ve Uzaktan Öğretim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans programlara başvurmuş olup her iki bölüm için de yedek listede kaldığı,

2.2) Üniversite Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 6. maddesi;

“(1) Her yarıyıl öğrenci kabul edilecek lisansüstü programlara başvuru için gerekli belgelere, son başvuru tarihine ve diğer konulara, ilgili enstitü yönetim kurulunun önerisiyle Yönetim Kurulu karar verir. Bu karar, Rektörlük tarafından ilan edilir.

(2) İlgili anabilim/anasanat dalının özelliğine bağlı olarak başvuru alanlarının sınırlandırılmasına ve kontenjanların alanlara göre dağılımına ilgili enstitü yönetim kurulunun önerisiyle Yönetim Kurulu karar verir.

(3) Lisansüstü programlara başvuran adayların başarı sıralaması, en yüksek puandan en düşük puana doğru yapılır ve programa kayıt olmaya hak kazanan adaylar, ilgili enstitü müdürlüğü tarafından ilan edilir.” hükmü gereği başvuru koşul, kontenjan ve kayıtlara ilişkin kuralların Enstitü tarafından belirlendiği ve eşitlik ilkesi çerçevesinde ilan edildiği, asıl ve yedek kayıtlar sonrasında boş kalan kontenjanlara telefon ile başvuru yöntemiyle öğrenci yerleştirme işlemleri de yukarıda bahsi geçen ilgili hükümler çerçevesinde, Enstitü tarafından belirlenerek Enstitü web sayfasında ilan edildiği,

2.3) Telefonla başvuru esnasında hatların yoğunluğunda dolayı telefonla ile ulaşamadığını bildiren öğrenci sayısının 21 olduğu,

2.4) Üniversite Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri gereği başvurunun ne şekilde alınacağına dair yetki Enstitüde olup telefon ile başvuru alınma yönteminin de Enstitü tarafından uygulanan bir yöntem olduğu,

2.5) Tüm yedek adayların kayıt işlemleri bittikten sonra boş kalan kontenjanlar için son kayıt tarihi 02/02//2018 olup başvuru ile kayıt tarihinin aynı gün gerçekleştirilebilmesi ve kontenjanların boş kalmaması için telefon ile başvuru yöntemi uygulandığı, ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) **18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının;** *Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi* başlıklı **42’nci maddesinde;** *“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. (...), “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74’üncü maddesinin* üçüncü ve dördüncü fıkralarında; *“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”, ayrıca, “Yükseköğretim kurumları” başlıklı 130 uncu maddesinde;* *“Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur ...”* hükmü yer almaktadır.

4) **14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun Görevi”** başlıklı **5 inci maddesinin birinci fıkrasında;** *“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”* Hükmüne,

5) **04/11/1965 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun;** *Tanımlar başlıklı 3'ncü maddesinde; "Yüksek Lisans: (Bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master): Bir lisans öğretimine dayalı, eğitim - öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir."* Hükmüne,

6) **... Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Ve Sınav Yönetmeliği'nin;** *Kontenjanların belirlenmesi ve duyurulması başlıklı 6'ncı maddesinde; "(1) Her yarıyıl öğrenci kabul edilecek lisansüstü programlara başvuru için gerekli belgelere, son başvuru tarihine ve diğer konulara, ilgili enstitü yönetim kurulunun önerisiyle Yönetim Kurulu karar verir. Bu karar, Rektörlük tarafından ilan edilir.*

(2) İlgili anabilim/anasanat dalının özelliğine bağlı olarak başvuru alanlarının sınırlandırılmasına ve kontenjanların alanlara göre dağılımına ilgili enstitü yönetim kurulunun önerisiyle Yönetim Kurulu karar verir.

(3) Lisansüstü programlara başvuran adayların başarı sıralaması, en yüksek puandan en düşük puana doğru yapılır ve programa kayıt olmaya hak kazanan adaylar, ilgili enstitü müdürlüğü tarafından ilan edilir.

(4) Diğer yükseköğretim kurumlarının araştırma görevlileri, ilgili enstitünün başvuru ve kabul koşullarını sağlamaları kaydıyla ilgili mevzuat hükümlerine göre lisansüstü programlara kabul edilir. Ayrıca Üniversite araştırma görevlileri, anabilim/anasanat dalı başkanlığının onayı ve ilgili enstitünün başvuru ve kabul koşullarını sağlamaları kaydıyla, ilan edilen kontenjandan bağımsız olarak lisansüstü programlara kabul edilir." Hükümlerine yer verilmiştir.

V. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER'İN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

7. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; ... Üniversitesi tarafından yürütülen işlemlerde hakkaniyete aykırılık tespit edildiğinden, başvurunun kabulü yönünde hazırlanan "Tavsiye Kararı Önerisi " Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8) **Başvuranın;** bir numaralı paragrafta da ifade edildiği üzere; 2017-2018 öğretim yılı bahar dönemi lisansüstü boş kalan kontenjanlara ilişkin telefon ile başvuru yapılabileceği açıklamasının web sitesinde yayımlandığını, birçok kez aramasına rağmen belirtilen hiçbir telefona ulaşım sağlayamadığını, binlerce kişinin ilgili programlara başvuru yapabileceği göz önüne alınarak ilk başvuruda olduğu gibi sistem üzerinden başvuru alınmasının öngörülmesi gerektiği, sonuç olarak telefonla erişim sağlayamadığı için kendisinden daha düşük puana sahip kişilerin telefonla erişim sağladıkları ve boş kontenjanlara yerleştiğini dolayısıyla kendisinin yerleşemediğini belirtmiştir.

9) Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma ile gelen bilgi-belge ışığında elde edilen bulgular yönünden; başvuranın, ... Üniversitesi 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kurumsal İletişim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans Programı ve Uzaktan Öğretim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans programlarına başvurduğu olup her iki bölüm için de yedek listede kaldığı, daha sonra Kurumsal İletişim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans Programı için 12 kontenjanın, Uzaktan Öğretim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans programı için ise 32 kontenjanın boş kaldığı ve boş kalan bu kontenjanların doldurulması için telefon ile başvuru alındığı; başvuranların bir puan sıralamasına tabi tutularak boş kontenjanların doldurulması yolunun seçildiği anlaşılmaktadır.

10) Başvuran ...'nın yüksek lisans için üniversiteye başvuru puanının her iki bölüm içinde (75,26) olduğu ve telefon ile başvuru alınması suretiyle doldurulan kontenjanlara yerleşen adayların çoğundan yüksek bir puana sahip olduğu anlaşılmıştır. Kurumsal İletişim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans Programına yerleştirilen 12 adayın 7'sinden, Uzaktan Öğretim (Online) Tezsiz Yüksek Lisans Programına yerleştirilen 32 adayın 31'inden daha yüksek puana sahip olduğu bilgi ve belgelerin incelenmesinden açıkça görülmektedir. Ayrıca başvuranın dışında 21 adayın daha Üniversiteye yazılı olarak başvurarak hatların yoğunluğundan dolayı telefonla başvuru yapamadıklarını bildirdikleri tespit edilmiştir.

11) **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde;** ... Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün başvuruların alınışı ile ilgili mevzuat yönünden yetkili olduğu saptanmakla birlikte, Kurulun bu yetkisini kullanırken hak kaybına yol açmayacak, daha önce hak elde etmiş olanları mağdur etmeyecek şekilde karar alması ve yetkisini kullanması beklenmektedir. En basit anlamıyla takdir yetkisi bir seçim serbestisidir. Hukuk devleti ilkesi gereğince idare, hukuk kurallarına bağlı hareket etmek zorundadır. Hukuk kurallarıyla idarenin hangi yöntemle, nasıl hareket edeceği belirlense de idarenin her davranışının belirlenmesi mümkün olmamaktadır. İdarenin faaliyet alanının genişliği idareye bir serbesti tanınması ihtiyacı doğurmuştur ve takdir yetkisi kavramı ortaya çıkmıştır. Takdir yetkisi, hukuk kurallarıyla idarenin nasıl ve hangi yöntemle hareket edeceğinin belirlenmediği hallerde, idareye bu boşluğun doldurulabilmesi, somut ihtiyaçlara en uygun cevabı verilebilmesi için tanınan serbest karar alma veyahut mevcut seçeneklerden birini özgürce seçebilme iradesidir. Takdir yetkisi özel bir yetki türü değil, idarenin yetki kullanımında farklı bir şekildir. Nitekim takdir yetkisinin sınırları da önceden hukuk kurallarıyla belirlenmiştir. İdare takdir yetkisini kullanırken hukuk kurallarının içerisinde hareket etmeli ve seçtiği yöntemler bakımından adalet duygusunu zedelememelidir.

12) İdare yüksek lisans için ilk başvuruları internet ortamında almasına ve daha şeffaf bir değerlendirme yapmasına karşın boş kontenjanlar açısından yapılan ikinci başvuruları telefon ortamında almıştır. Son kayıt tarihi ve boş kalan kontenjanlar açısından başvurunun aynı gün gerçekleştirilecek olması da yerinde bir gerekçe olarak değerlendirilmemiştir. Çağdaş eğitim veren ve bilim üreten kurumlar olarak Üniversitelerin teknolojiyi ve interneti daha fazla kullanmaları beklenmektedir. Telefonla başvuru alınması, Üniversitenin boş kontenjanlarının doldurulması için bir yöntem olmakla birlikte, bu yöntem bilimsel bir rekabetin uzağında olduğu gibi adaylar açısından eşitlik ve hakkaniyet ilkelerini de zedelediği değerlendirilmektedir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

13) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; ... Üniversitesi Rektörlüğü tarafından "*karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi*" ve "*şeffaflık*" **ilkelerine uyulmadığı** tespit edildiğinden, İdarelerin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

14) 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup ... İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuranın, 2017/2018 eğitim öğretim yılı bahar dönemi yüksek lisans eğitimi açısından başvuru sürecinin tamamlanmış olmakla birlikte Üniversitenin bundan sonraki alımlar açısından boş kalan kontenjanların başvurularının da internet ortamında alınarak daha şeffaf, hukuka ve hakkaniyete uygun bir alım yapması hususunda ... **ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Kararın **Başvurana** ve ... **ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE** tebliğine,

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ... **ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNCE** bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi